אוצר מדרשים — סדר מחנות

סדר מחנות

[בי"ה המדרש שם 183]

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון מלאך שר הפנים, ארבע מאות ותשעים וששת אלפים רבבות מחנות יש להקב"ה ברום ערבות רקיע, וכל מחנה ומחנה ארבע מאות ותשעים וששת אלפים מלאכים, וכל מלאך ומלאך רום קומתו כים הגדול ומראה דמותו כמראה ברק ועיניהם כלפידי אש וזרועותיהם ומרגלותם כעין נחושת קלל. ושרי החיל עומדים בראש כל שורה ושורה, ויש מהם אומרים קדוש ויש מהם אומרים ברוך, ויש מהם רצים בשליחות, יש מהם עומדים בשמשות כענין שנאמר אלף אלפין ישמשוניה ורבוא רבוון קדמוהי יקומון דינא יתיב וספרין פתיחו. ובשעה שהגיע זמן לומר קדוש בתחלה רוח סערה יוצא מלפני הקב"ה ונופלת במחנה שכינה, ויהי סער גדול ביניהם שנאמר הנה סערת ה' חימה יצאה וסער מתחולל, באותה שעה אלף אלפים מהם נעשים, לפידים אומרים אמן, לוחשים אומרים אמן, להבים א"א, זכרים א"א, נקבות א"א, אש דולקים א"א, מלאכי שלהבת א"א, זיקוקין זוקקין א"א, חשמלי אור א"א, שמקבלין עול מלכות רם ונשא יוצר כלם, ביראה ברתת בזיע בזעם וחלחלה בפחד ורעד, ואח"כ מחזירין למדתן הראשונה להיות יראת מלכם לפניהם כל שעה ושעה כדי שיכונו לבם לומר שירה בכל שעה שנאמר וקרא זה אל זה ואמר קדוש.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ בשעה שמלאכי השרת מבקשין לומר שירה עולה נהר דינור בכמה אלף אלפים ורבוא רבבות כח גבורות אש ומושך ועובר מתחת כסא הכבוד בין מחנות מלאכי השרת וגדודי ערבות, וכל מלאכי השרת יורדין תחלה בנהר דינור וטובלין את עצמם באש של נהר דינור, ומטבילין את לשונם ואת פיהם שבעה פעמים בנהר דינור, ואח"כ עולין ולובשין לבוש חשמל ועומדין בארבע שורות כנגד כסא הכבוד בכל רקיע ורקיע.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ (מלאך שר הפנים), בשבעה היכלות עומדים ארבע מרכבות שבעה ולפני כל אחד ואחד עומדים ארבע מחנות שכינה, ובין מחנה למחנה מושך ועובר נהר של אש ובין נהר לנהר מוקפים ערפלי טהר ובין כל אחד ואחד עומדים עמודי גפרית, ובין עמוד לעמוד מקיפין ועומדין גלגלי שלהבת, ובין גלגל לגלגל מקיפין שביבי לפיד, ובין שביב לשביב מקיפין אוצרי ברקים, אחרי אוצרי ברקים מקיפין כנפי סופה גנוז סערה רוחות קולות רעמים זיקים, אחר זיקים מקיפין זועות.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בשעה שמלאכי השרת אומרים קדוש כל עמודי רקיעים ואדניה מתרופפים ושערי היכלות וערבות רקיע מתרעשין ויסודי תבל ושחקים מזדעזעין וחדרי מעון והיכלי מכון מתחוללים וכל סתרי רקיע מזלות וכוכבים נבהלים וגלגל חמה וגלגל לבנה נחפזין ונסים ממסילותם ורצין לאחוריהם שנים עשר אלפים פרסאות, ומבקשות להשליך עצמם מן השמים מפני רעמת קולם ורעש רוממותם וזיקוקים שיוצאים מפיהם שנאמר קול רעמך בגלגל האירו וגו', עד שקורא להם שר העולם ואומר להם שתקו במקומכם ואל תתיראו שמלאכי השרת אומרים שירה לפני הקב"ה שנאמר ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, כשמלאכי השרת אומרים קדוש כל שמות המפורשות חקוקות בעט שלהבת על כסא הכבוד מפריחות כנשרים בשש עשרה כנפים ומקיפות וסובבות את הקב"ה בארבע רוחות מקום שכינתו, ומלאכי הצבא ומשרתי להבה ואופני גבורה וכרובי שכינה וחיות הקדש ושרפים ואראלים וטפסרים וגדודי אש אוכלה ומערכות לפיד וצבאות להט ושרי קדושים ושרי כתרים לבושי מלכות עוטפי כבוד אדיר ותפארת, אוזרי אדרת חוגרי גיאות, נופלים על פניהם שלש פעמים ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בשעה שמלאכי השרת אומרים קדוש כתיקונו לפני הקב"ה יוצאין משרתי כסאו בשמחה רבה מתחת כסא הכבוד וכל אחד ואחד בידיהם אלף אלפים ורבוא רבבות כתרים של כוכבים מעין מראה זיו כוכב נוגה וקושרין אותן למלאכי השרת לשרים הגדולים, אותן שאומרים קדוש שלשה כתרים, אחד על שם שאומרים קדוש ואחד ע"ש שאומרים קדוש קדוש, ואחד ע"ש שאומרים קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, ובזמן שאין אומרים קדוש כתיקונו אש אוכלת יוצאת מלפני אצבעו הקטנה של הקב"ה ונופלת בתוך מערכותיו ומתחלקת לארבע מאות תשעים ושש אלפים ריבואות חלקים, כנגד ארבע מחנות מלאכי השרת, ואוכלות אותן בבת אחת שנאמר אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו, ואח"כ פותח הקב"ה את פיו ודובר דבר אחד ובורא תחתיהם כמותם חדשים, ועומדים כל אחד ואחד בשירה לפני כסא כבודו ואומרים קדוש שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בא ואראך אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, אותיות שנבראו בהן ימים ונהרות, אותיות שנבראו בהן כוכבים ומזלות, אופן הלבנה וגלגל החמה כסיל וכימה וכל מיני מאורות רקיע, אותיות שנבראו בהן מלאכי השרת, אותיות שנבראו בהן שרפים וחיות, אותיות שנבראו בהן כסא הכבוד וגלגלי המרכבה, אותיות שנבראו בהן כל צרכי עולם, אותיות שנבראו בהן חכמה ובינה דעה והשכל ענוה וישרות שבהן מתקיימין כל העולם כולו, והלכתי אצלו ותפשני בידו והעלני בכנפיו והראני אותן האותיות כולן שהן חקוקין בעט שלהבת על כסא הכבוד וזיקין וברקים יוצאין מהם ומכסין את כל חדרי הערבות.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בא ואראך איפה תלויים ברום המים, ואיפה אש לוהטת בתוך אבני אלגביש, ואיפה רעמים מרעימים בתוך מרומי עליון ואיפה להבה תלהט בתוך אש יוקדת, ואיפה קול משמיע ברעם וברעש, והלכתי ותפשני בידו והעלני בכנפיו והראני את כולם, וראיתי מים תלויים ברום ערבות רקיע בשם י"ה אהי"ה אשר אהי"ה, מהם יורדין גשמים ומרוים פני תבל שנאמר מפרי מעשיך תשבע הארץ. וראיתי אש ושלג ואבני ברד מתלקחות אלו בתוך אלו ואינן נזוקין בשם א"ש אוכל"ה שנאמר כי ה' אלהיך אש אוכלה וגו'. וראיתי ברקים שהם מבריקים בתוך להבי אש ואינן נזוקין בשם י"ה הוי"ה צו"ר עולמי"ם שנאמר כי ביה ה' צור עולמים, וראיתי רעמים וקולות שמרעישים בתוך להבי אש ואינן נזוקין בשם י"ד ע"ל כ"ס י"ה שנאמר כי יד על כס יה וגו'. וראיתי נהרי אש בתוך נהרי מים ונהרי מים בתוך נהרי אש ואינן נזוקין בשם עוש"ה שלו"ם במרומי"ו שהוא עושה שלום בין אש למים ובין רוח לענן ובין זעם לזיקים.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בא ואראך נשמתן של צדיקים שנבראו [בגופים] וחזרו, ונשמתן של צדיקים שעדיין לא נבראו. והעלני אצלו ותפשני בידו והוליכני אצל כסא הכבוד והראני אותן הנשמות שנבראו וחזרו להן, שהן מפורחות למעלה מכסא הכבוד לפני הקב"ה. ואח"כ הלכתי ודרשתי את הפסוק הזה שמצאתי בענין כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי, אלו נשמות של צדיקים שעדיין לא נבראו בגוף.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בא ואראך נשמתן של רשעים היאך הן יורדין ונשמתן של בינונים היאך הן עומדין, ואמר נשמתן של רשעים יורדות לשאול ע"י שני מלאכי חבלה ואלו הן זעפיא"ל וסמכיא"ל, סמכיאל הוא על נשמתן של בינונים כדי לסומכן ולטהרן מחטא ברוב רחמיו של מקום, זעפיאל הוא על נשמתן של רשעים כדי להורידן מלפני הקב"ה מדין השכינה לשאול לדונן באש בגיהנם במקלות של גחלים, והלכתי אצלו ותפשני בידו והראני את כל באצבעות ידיו, וראיתי דמות מראה פניהם כבני אדם וגופן כנשרים, ולא עוד אלא שזיו דמות של בינונים דומין כירקות מפני מעשיהם שיש בהן דופי עד שיטהרו מעונם באש, וזיו דמות נשמתן של

רשעים כשולי קדירה מפני רוב מעשיהם הרעים, וראיתי נשמתן של אבות העולם אברהם יצחק ויעקב ושאר צדיקים כשמעמידין אותם מקבריהם ועולין לרקיע ומתפללין לפני הקב"ה, ואומרים בתפלה רבש"ע עד מתי אתה יושב על כסא כאבל שהוא יושב בימי אבלו וימינך לאחוריך ואי אתה גואל את בניך ומגלה את מלכותך בעולם, ואי אתה מרחם על בניך שמשמשין כעבדים בין או"ה, ועל ימינך שהיא לאחוריך שבה נטית וטפחת שמים ושמי השמים אי אתה חומל. באותה שעה משיב הקב"ה לכל אחד ואחד מהם בלבד ואומר מפני רשעים הללו שחטאו לפני כך וכך כשעוו לפני כך וכך וכשפשעו לפני כך וכך והיאך אני יכול להושיע את בני מבין האומות ולגלות מלכותי בעולם לעיני הגוים להושיע את ימיני הגדולה הנופלת ומפלת על ידם? באותה שעה קורא אותי ואומר לי מטטרון עבדי: טול את הספרים וקרוא את מעשיהם, ונמצאים שלשים ושש כריתות שכל רשע ורשע עברן, ועוד שעברו על כל אותיות של תורה שנאמר וכל ישראל עברו תורתך, על תורתך לא נאמר אלא תורתך שעברו מאל"ף ועד תי"ו, על שלשים ושש כריתות בכל אות ואות. מיד בכה אברהם בפני עצמו יצחק בפני עצמו יעקב בפני עצמו, ואח"כ אמר להם הקב"ה אברהם אוהבי יצחק בחירי יעקב בכורי עכשיו איני יכול להושיען מבין אומות העולם. ומיד בא מיכאל שרם של ישראל צווח ובוכה בקול גדול כמה שנאמר למה ה' תעמוד מרחוק.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בא ואראך פרגוד של מקום שהוא פרוסה לפני הקב"ה שכל דורי דורות העולם וכל מעשי דורות העולם בין שעשו ובין שעושין עד סוף כל הדורות חקוקין בו, והלכתי והראני באצבעות ידיו כאב שהורה לבנו אותיות של תורה, וראיתי דור ודור ורוזניהם דור ודור וראשיהם ורועיהם, דור ודור ושוטריהם ונוגשיהם וסורקיהם ופקידיהם ושופטיהם ושוטריהם ומלמדיהם ועוזריהם וחסידיהם ונגידיהם והוריהם וחכמיהם וראשי מדרשיהם וראשי ישיבותיהם, דור דור וקציניהם ונשיאיהם ואלופיהם, דור ודור וזקניהם, דור ודור ומנהיגיהם, וראיתי אדם ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, מתושלח ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, נח ודור המבול מחשבותיהם ומעשיהם, שם ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, נמרוד ודור הפלגה מחשבותיהם ומעשיהם, אברהם ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, יצחק ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, יעקב ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, יוסף ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, שבטים ודורן מחשבותיהם ומעשיהם, עמרם ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, משה ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, אהרן ודורו מחשבותיהם ומעשיהם, מרים ודורה וכו' עלי ודורו וכו' אלקנה ודורו וכו' שמואל ודורו וכו', שאול ודורו וכו' דוד ודורו וכו' שלמה ודורו וכו', מלכי יהודה ודורן וכו' מלכי ישראל ודורן וכו' מלכי אומות העולם ודורן וכו', רוזני ישראל וכו', אלופי ישראל וכו', אלופי או"ה וכו' עשירי ישראל וכו' עשירי או"ה וכו', חכמי ישראל וכו' חכמי או"ה וכו', נשיאי ישראל וכו' נשיאי או"ה וכו', ראשי ישיבות ישראל וכו' ראשי או"ה וכו', אנשי שם מישראל וכו', אנשי שם מאו"ה וכו', דייני ישראל וכו' דייני או"ה וכו', מלמדי תינוקות ישראל וכו', מלמדי תינוקות מאו"ה, מליצי ישראל וכו' מליצי או"ה וכו', נביאי ישראל וכו' נביאי או"ה וכו', וכל קרב ומלחמה שאו"ה עושין עם ישראל בימי מלכותם. וראיתי משיח בן יוסף ודורו וכל מעשיהם שעושין שם או"ה, וראיתי משיח בן דוד ודורו וכל קרב ומלחמת מעשיהם ומפעלותיהם שהן עושין עם ישראל בין לטובה בין לרעה, וראיתי את כל קרבות ומלחמות שגוג ומגוג עושין לימות המשיח, וכל מה שהקב"ה עושה עמהם לעתיד לבא, ושם פרנסי הדור וכל מעשי הדור בין שבישראל בין שבאו"ה. בין שעשו בין שעושין לעתיד לבא, עד דורי דורות עד סוף, כולם חקוקין על פרגוד של מקום, ואני ראיתי בעיני את כולם ולבסוף שראיתי פתחתי פי ואמרתי בשבחו של מקום באשר דבר המלך שלטון וגו' שומר מצוה לא ידע דבר רע וגו' ואומר מה רבו מעשיך ה', ואומר מה גדלו מעשיך ה'.

אר"י א"ל מטטרון משה"פ, רוחן של כוכבים שעמוקים ברקיע, וכל לילה ולילה באומר של מקום היכן הם הולכים והיכן הם עומדים, הלכתי אצלו ותפשני בידו והראני את כולם באצבעות ידיו והן כניצוצי שלהבת מרכבות של מקום, מה עשה מטטרון מש"ה באותה שעה, הכה כפו על כפו והפריח את כולן ממקומן, מיד פרחו ממקומן בכנפי שלהבת וגלו וכסו בארבע רוחות כסא מרכבה, והגיד לי כל אחד ואחד את שמותם ואת כנוים שנאמר מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא, מלמד שהניח הקב"ה לכל כוכב וכוכב שם, וכולם נכנסין במנין על ידי רהטיאל המלאך ברקיע השמים לשמש את העולם, ויוצאין במנין לקלס את הקב"ה בשירים ובתשבחות, כענין שנאמר השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע, ולעתיד לבוא הקב"ה מחדשן שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך, והן פותחין את פיהם ואומרים שירה, ומה שירה אומרים שנאמר כי אראה שמיך וגו'.

אר"י א"ל מטטרון, בא ואראך נשמתן ורוחן של משרתים שגופן נשרפים מאשו של מקום שהן יוצאין מאצבעו הקטנה והם נעשים גחלים של אש בתוך נהר דינור ורוחן ונשמתן עומדין אחורי השכינה. כל זמן שמלאכי השרת אומרים שירה שלא בזמנה ושלא כראוי ושלא כהוגן הרי הן נשרפין ולוהטין באש של קוניהן ובלהב של בוראיהן במקומן, ורוח סערה מנשבת עליהן ומשלכת אותן לנהר דינור ונעשין שם הרי הרים של גחלת, ורוחן ונשמתן חוזרות לבוראן ועומדין כלן אחר קוניהן. והלכתי אצלו ותפשני בידו והראני את כולן נשמתן של מלאכים ורוחן של משרתים שהן עומדות אחר השכינה, מיד עברה סערה וחומות של אש מקיפות להן, באותה שעה פתח לי מטטרון שערי חומות של אש שהן עומדות בתוכן אחר השכינה ומיד נשאתי את עיני וראיתי אותן דמות כל אחד ואחד בדמותן של מלאכים וכנפיהם כעוף מעשה שלהבת מפעלות אש יוקדת. באותה שעה פתחתי את פי בשבחו של מקום ואמרתי גדולים מעשי ה' וגו'.

אמר רבי ישמעאל א"ל מטטרון משה"פ, בא וראה יד ימינו שהיא נשלחת לאחור מפני חרבן ביהמ"ק, שכל מיני זיו מאורות מובהקות ממנה שבה נבראו תשע מאות וחמשים וחמשה רקיעין, שאפילו שרפים ואופנים אינן רשאין להסתכל בה עד הגעת יום תשועה לעתיד לבא, והלכתי אצלו ותפשני בידו והעלני בכנפיו והראני אותה וכל מיני שבח רינה ותהלה שאין הפה יכולה לומר שבחה, ואין עין יכולה להסתכל בה מפני רבותה ותושבחתה ויקרה וכבודה ותפארתה, אלא שכל נשמתן של צדיקים שהן זוכין ורואין בשמחתה של ירושלם הן עומדות אצלה ומקלסות לפניה ומבקשות רחמים מלפניה ואומרין שלש פעמים בכל יום עורי עורי לבשי עוז זרוע ה' עורי וגו', וכענין מוליך לימין משה זרוע תפארתו, באותה שעה היתה בוכה ימינו של הקב"ה ומושכות ויוצאות חמשה נהרות של דמעות מחמש אצבעותיה ונופלות לתוך ים הגדול ומרעישות את העולם כענין שנאמר רוע התרועעה ארץ פור התפוררה ארץ נוע תנוע ארץ כשכור והתנודדה כמלונה, הרי חמש פעמים כנגד חמש אצבעותיה של ימינו הגדולה. וכשרואה הקב"ה כי אין צדיק בדור ואין חסיד בארץ ואין צדקה בידי אדם, ואין איש כמשה ואין מפגיע כשמואל שיבקש רחמים מלפני המקום על התשועה שיחזיר אותה לפניו לעשות בה תשועה לישראל, מיד זוכר הקב"ה צדקתו וחסדו ורחמיו של עצמו ומושיע לעצמו את זרועו הגדולה ותסמוך לו כל צדקתו, כענין שנאמר וירא כי אין איש וגו' ותושע לו זרועו וגו', אין איש כמשה שהיה מבקש רחמים כמה פעמים במדבר על ישראל ובטל את הגזרות מעל ישראל, וכי אין מפגיע כשמואל שפגע בהקב"ה וענה וקרא לו ועשה לו הקב"ה רצונו אפילו שלא כראוי, כענין שנאמר הלא קציר חטים היום אקרא אל ה' וגו'. ולא עוד אלא שנזדווג לו למשה שנאמר משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו וגו'. ואומר אם יעמוד משה ושמואל לפני וגו'. ותושע לו זרועו, אמר הקב"ה באותה שעה עד אימתי אצפה לבני לעשות בצדקתן תשועה לזרועי אני בשבילי ובשביל צדקתי וזכותי אושיע את זרועי ואציל את בני מבין אומות העולם, שנאמר למעני אעשה כי איך אוחיל. באותה שעה מגלה הקב"ה בעולם זרועו הגדולה ומראה לה לאו"ה, שארכה כארכו של עולם מסוף העולם ועד סופו ורחבה כרחבו של עולם ותואר זיוה כזוהר השמש בגבורתו בתקופת תמוז, מיד ישראל נגאלים מביניהם, ונראה להם משיח שיעלה אותם מארבע רוחות העולם, ואין או"ה יושבים עמהם, שנאמר חשף ה' זרוע קדשו לעיני כל העמים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, ונאמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגו' (הסופר הוסיף כאן על שמותיו של הקב"ה ממדרש אלפא ביתא דר"ע, ע"ע עקיבא).

תם ונשלם שלב"ע